

VIGGO BENTZON

DEN DANSKE
ARVERET

TREDJE UDGAVE

GENNEMSET OG ÆNDRET UNDER SAMARBEJDE

MED

POUL PLATE

G. E. C. GADS FORLAG — KØBENHAVN

1931

FORORD

I Fremstillingen er optaget vor nyere Lovgivning i Emnet; endvidere er der taget Hensyn til Domme og administrative Afgørelser. Af nyere Literatur og fremmed Lovgivning er særlig fremdraget den nordiske. Videregaaende Ændringer findes: i § 3 om Arverettens Genstand, i § 6 (. 19—21) om moderne arveretlige Principper, i § 8 (. 25—29) om Adoption, i § 10 om Len og Stamhuse (forkortet), i § 11 om Ægtefællers Arveret og uskiftet Bo (væsentlig efter Tillæget til Arveretten, 1926), i § 15 om Testamentsoprettelse for Notarius (. 110 ff.) og om Formens Betydning for Testamentets Gyldighed (. 122—126), i § 16 om Formkrav ved Genkaldelse (. 129—130), i § 17 er Udviklingen om Gaardejer-Testamenterne væsentlig forkortet, i § 19 er efter Professor Borums Forslag optaget Artiklen i Salmonsens Leksikon om Fortolkning i Almindelighed (. 181—192), i § 20 har den nye Lov af 20. April 1926 muliggjort en Række Forkortelser i Fremstillingen af de gensidige Testaments typiske Indhold og deres Fortolkning, i § 21 har Reglerne i Lov om Forsikringsaftaler af 15. April 1930, særlig § 104, foranlediget nye Udviklinger (. 244—251, i § 26 er Stoffet noget omstillet, og samtidig er Læren om Arvels §§ 10—13 noget forkortet, medens paa den anden Side Læren om Arveforskudskontrakterne (. 308—312) er udvidet, i § 27 er de nye Skifteregler (Lov Nr. 58, 18. Marts 1925) indarbejdet, i § 28 er alt om Legatarens Retsstilling samlet (i tidligere Udgaver fandtes Fremstillingen i §§ 18, 19 og 29), i § 29 er Læren om Arvs Afsætning ændret, endelig er i § 30 Arveafgiftsloven (af 10. April 1922) behandlet noget mere indgaaende.

Paa en lang Række Punkter er der foretaget mindre Ændringer og Tilføjelser i Fremstillingen.

Ændringerne og Tilføjelserne er gennemdiskuteret med Professor Borum og med Sekretær i Skattedepartementet, cand. juris Poul Plate; der er herigennem givet Stødet til en Række af Ændringerne saavel i Bogens System som i dens materielle Indhold. Cand. Plate har normalt først paa egen Haand formuleret den ændrede Tekst. Denne har Professor Borum og jeg derefter gennemset. Hvis det nogenlunde er lykkedes at føre Bogen à jour som en Lærebog (i Teksten) og som en Haandbog (ogsaa i Noterne), skyldes det for en væsentlig Del Cand. Plates med levende Interesse, Dygtighed og Nøjagtighed ydede Medarbejde, for hvilket der bør siges ham en varm Tak.

INDHOLD

	Side
§§ 1—4. I. INDLEDNING	1—11
§ 1. <i>Arverettens Begreb</i>	1—2
(Arvingers Ret og Kreditorers Fyldestgørelse; Universalsuccession eller Legat-Ordning?).	
§ 2. <i>Arverettens Plads i Retssystemet og dens Grund</i>	2—4
(Forholdet til Familie- og Formueret . 2—3, Arveafgift . 3, Testationsretten . 3—4).	
§ 3. <i>Arverettens Genstand</i>	4—10
(Formuen er Hovedgenstanden . 4, udenforliggende „personlige“ Rettigheder . 4—6, Formuerettigheder, kun tilkommende Arveladeren for hans Levetid . 6—7, hvilken Formue hører til Boet . 7—9, særlig om „good-will“ ved Interessentskabsforhold . 7—8, Afdødes Forpligtelser . 9—10).	
§ 4. <i>Betydningen af Udtrykket „Arv“ o. lign.</i>	10—11
§§ 5—22. II. Første Afsnit. ARVEADKOMSTEN	12—269
§ 5. <i>Almindelige Begreber (Fostrets Arveret)</i>	12—16
§§ 6—11. Første Kapitel. <i>Arv efter Loven</i>	16—85
§§ 6—10. A. <i>Arv ifølge Slægtskab</i>	16—43
§ 6. <i>Indledende Bemærkninger</i>	16—21
(Arvefølge efter Linje og Grad . 16—17, Arvepartens Bestemmelse . 17, Begrebet Repræsentationsret . 17—18, Arveforordningen af 21. Maj 1845 . 18—19, er Arveordningen efter Fr. 1845 endnu tidssvarende (legal Arvs Begrænsning, Behovsprincippet) . 19—21).	
§ 7. <i>Arvefølgen efter Arveloven af 1845</i>	21—24
(De fem Arveklasser . 21—23, Arveloven er udtømmende . 23, Mand og Kvinde arver lige . 24).	
§ 8. <i>Ægte Slægtnings Arv</i>	24—30
(Ægte Slægtskab . 24—25, Adoption . 25—29, Legitimation ifølge Bevilling . 29—30).	
§ 9. <i>Uægte Slægtnings Arv</i>	30—37
(1. Slægfrebarnets Arv efter Moder . 30, efter Fader . 30—37, 2. dets Arveret ifølge Arvels § 9 . 32—35, 3. kuldlyst Slægfrebarns Arveret . 35—37, 4. Horebarnets Arveret . 37).	
§ 10. <i>Den saakaldte ekstraordinære Slægtskabsarv</i>	37—43
(Grundlovens § 91 og Lov 4. Oktober 1919 . 38—39, „Lensdommen“ . 39—41 i Note 5, Successionsordenen 1. for Len . 41—42, 2. for Stamhuse . 42—43, 3. Pengefideikommissar . 43).	

- § 11. *B. Ægtefællers Arveret og uskiftet Bo (Lov Nr. 120, 20. April 1926)* 43—85
 (I. Ægtefællens legale Arveret . 43—47, historisk Udvikling, Arvel. §§ 15 og 17 . 43—44, Lov 20. April 1926 . 44, L.s § 1, 1. Stk. . 45, §§ 14 . 45, Testationsretten efter § 1, 2. Stk. . 45, af hvilken Formue beregnes Ægtefællens Fjerdedel . 46, L.s § 14, 2. Stk. . 47, Separation og Skilsmisse, L.s § 22 . 47, Omstødelse . 47.
 II. Hensidden i uskiftet Bo . 47—81.
 A. med Livsarvinger . 48—73:
 1. Historie 48—49, 2. real Begrundelse . 49—50, 3. Betingelser . 50—59, L.s § 2, 1. Stk. og Arvefr. § 18 . 50, „hele Fællesboet“ . 50—51, kan Ægtefælle sidde i uskiftet Bo og samtidig have Særeje? . 51, Udskiftning straks ifølge Afdødes Dispositioner (Arvefr.s §§ 23, 26 eller 27) . 51—52, Gyldigheden af Afkald paa Retten til Hensidden . 52—53, Hensidden med Stedbørn . 53—55, Pupilauctoriteternes Samtykke . 53—54, myndige Stedbørns Samtykke . 54—55, L.s § 2, 2. Stk. (Tilsynsværgemaal for Enke) . 55—56, uskiftet Bo med et Foster . 57, L.s § 3 . 57—58, L.s § 4 . 58—59. 4. a. Virkningen for Ægtefællen . 59—69, Omfanget af det uskiftede Bo, L.s § 5 . 59—60, Ægtefællens Raadighed over Boet i levende Live, L.s § 6 . 60—63, Reglens Anvendelighed paa „ældre“ Tilfælde . 63, Ægtefællens Gældsansvar, L.s § 7 . 63—64, dens Raaden ved Testamente, L.s § 8 . 65. b. Virkningen for Arvingerne, L.s § 13 . 65—66. 5. Varighed . 67—72, L.s § 9 . 67, L.s § 10 . 67—68, L.s § 11 . 68—69, L.s § 12 . 69—71, Hensidden med Arvings-Samtykke . 71—72, kan Pupilauctoriteterne tage deres Samtykke tilbage . 72, kan Skifteretten tilbagekalde sin „Tilladelse“ . 72. 6. Selve Skiftet . 72—73.
 B. Overtagelse ifølge Lov 1926 §§ 15—20 (»uskiftet Bo med Udarvinger«) . 73—82, reale Begrundelse . 74, L.s § 15 . 75, L.s § 16 . 75—76, L.s § 17 . 76—77, L.s § 18 . 77—79, L.s § 19 . 79—80, L.s § 20 . 80—81, er Ordningen i L. 1926 Kap. 2 et „uskiftet Bo“ . 81.
 C. Reglerne i Lov 1926 Kap. 3 . 82—84, L.s § 21 . 82—83, L.s § 23 (Ikrafttræden) . 83—84.
 III. Oversigt over Ægtefællens Stilling paa Skiftet . 84.
 (Om Hospitalsforstanderes og om Fattigvæsenets og Hospitalers Arveret . 85).
- §§ 12—21. Andet Kapitel. *Testamentsarv*..... 86—257
- § 12. *Om Testamenter og arveretlige Viljeserklæringer i Almindelighed* 86—93
 (Begreberne Testamente og Arvepagt . 86—87, den historiske Udvikling . 87—90, de reale Forhold og begrebsmæssige Bestanddele ved Døds-gaver og Arvepagter . 90—93).
- § 13. *Testamentshabiliteten* 93—102
 (1. Habilitetsalderen, Konfirmation . 93—95, 2. Fornuftens fulde Brug . 95—98, 3. Arvefr.s § 22 . 98—99, 4. Habilitet ved Stiftelsen . 99—100, 5. Habilitet til at indgaa Arvepagt . 101—102).
- § 14. *Mangler ved Viljeserklæringen* 102—106
 (Begrebet: Testamentets Rigtighed . 102—103, særlige Ugylldighedsgrunde og bristende Forudsætninger . 103—106).

- § 15. *Testamentsformen* 106—126
 (Formens reale Betydning . 106—108, vor ældre Ret . 108—109, Arvels
 Regler . 109 ff., skriftligt . 109—110, Oprettelse for Notarius (Frem-
 gangsmaaden og Beviset heri) . 110—113, for private Vidner . 113—
 118, Vidnernes Egenskaber . 113—114, Attestationens Undværlighed
 ifølge Praksis . 115—117, Vidnernes senere Førelse . 117—118, Te-
 stamentets Stempling . 118—119, mundtligt Testamente . 119—121,
 Formmanglers Betydning, Anfægtelse af „Rigtigheden“ . 122—126).
- § 16. *Testamentets Genkaldelse* 126—140
 (ugyldigt, anfægteligt eller uvirksomt Testamente . 126—127, Habi-
 litet til Genkaldelse . 127—128, Kompetence hertil . 128—129, Form
 kræves ikke . 129—132, særlig om delvis Genkaldelse . 130—132,
 Beviset for Genkaldelsen . 132—136, Bevisbyrden . 132—133, øde-
 lagt eller bortkommet Testamente . 133—136, Udstregninger o. lign.
 . 136, modstridende yngre Testamente . 136—138, betinget Genkal-
 delse . 138—139, Genkaldelse af en Genkaldelse . 139—140).
- §§ 17—19. *Testationsrettens Udstrækning og Indhold* 140—207
- § 17. A. *Testationskompetencen (Tvangsarveretten)* 140—166
 (Begrebet Testationskompetence . 140—141, Afkald paa at testere
 . 141—142, Tvangsarv . 142 ff., efter ældre Ret . 142—43, Arvelovens
 Regler . 143—144, Raadighedens Art . 144—145, Legater, paalagt en
 enkelt Arving . 145—146, Forfatteres Testationsret . 146, hvem er
 Tvangsarvinger . 146—47, Tvangsarvens tinglige Karakter . 147—
 148, Virkningen af Testationsrettens Overskridelse . 148—150, For-
 holdet ved Arvefaldet afgørende . 150—151, Eksheredation . 151—
 152. — Undtagelserne i Arvelovens §§ 26—28. 153 ff. 1. § 27,
 1. Stk. . 152—155, Betingelser . 152—153, Vederlagets Fastsættelse
 . 153—154, Forholdet til efterlevende Ægtefælle . 154—155. 2. § 28
 . 155—164, om Konfirmationen og Ægtefællens Stilling . 155—156,
 Baandlæggelsens Grund og Midlernes Anbringelse . 156—157, for
 hvem baandlægge . 157—158, Baandet paa Kapital og Renter . 158
 —161, ikke Baand paa Testationsretten . 162—163, Baandlæggelse af
 Enkes Formue . 163—164. 3. Selvejrbønders Testationsret . 164—
 165. 4. Sædegaardsejeres Testationsret . 165—166).
- § 18. B. *Nærmere om Testamentets Indhold* 166—181
 (1. Arvels § 21 „disponere over ... Ejendele“ . 166—167, 2. Testa-
 mentet henviser til en udenforliggende Vilje . 167—170, a. og b.
 Testators egne, ældre eller fremtidige . 167—168, c. Tredjemands
 . 169—170, 3. Arving eller Legatar . 171, 4. betingede Testamente
 . 171—172, 5. simpel og fideikommissarisk Substitution, Rente-
 nydelser og Grs § 91 . 172—177, 6. Paalæg og disses Retsgyldighed
 . 177—181, 7. særlige Bestemmelser i et Testamente . 181).
- § 19. C. *Testamenters Fortolkning* 181—207
 (Om retlig Fortolkning i Almindelighed . 181 ff. I. Lovfortolkningen
 . 182—190. II. Anden retlig Fortolkning . 190—192. III. Testaments-
 fortolkning . 192 ff., Begrebet i Sammenligning med anden Fortolk-
 ning . 192—193, Viljen og Ordene . 194—195, friere Fortolkning og
 dens Principper . 195—197, kan deklaratoriske Regler udformes

. 197—198, Eksempler . 198 ff., Genkaldelse . 198, Analogi med legale Arveregler . 199, Typen ved gensidige Testamenter . 199—200, en Betingelses Betydning . 200, spredte Tilfælde . 200—201, for faa Midler i Boet . 202—203, for mange Midler, Tilvækstret . 203—207).	
§ 20. <i>Fælles og gensidige Testamenter</i>	208—225
(1. Begreberne . 208—209, Lovgivningen . 209, blot fælles Testamenter . 210, gensidige Testamenter, særlig mellem Ægtefæller . 210 ff., Forholdet til Lov 1926 Kap. 2 . 211—212; 2. a. er ensidig, endog hemmelig Genkaldelse gyldig . 212—215, bindende ved Arvens Tiltrædelse . 215; b. bristende Forudsætninger, Skilsmisse og Separation . 215—217; c. Korrespondens . 217—218; 3. Fortolkning af den sædvanlige Type . 218 ff.; a. naar og efter hvem falder Arven . 219—221; b. særlig om Arveafgiften . 221—222; c. Boet deles lige . 222—223; d. Raadighed i levende Live . 223—224; e. ved Testamente . 224—225).	
§ 21. <i>Arvepagter og Dødsgever</i> (Arvels § 30).....	226—257
(Begreberne . 226—227, Fortolkning af Arvels § 30 og dens Forhold til vor øvrige Ret . 227 ff., Overgangsformen mellem Testamenter og Kontrakter . 227—228, § 30 og dens reale Grunde . 228—229, I. a. hvilke Retshandler omfatter § 30 . 230 ff., „skulle opfyldes“ . 230—233, Gaver paa Dødslejet . 232—233, b. opfyldes efter Døden . 233 ff., retlig Fuldbærelse . 234—238, Analogiens Betingelser . 235, Problemerne stilles . 235—236, Skøde givet . 236, Løsøre eller Værdier overdragne . 236—237, Panteobligation udstedt, Renter svares . 237—238, faktisk Opfyldelse . 238—239, ensidige Dispositioner . 239—251, Transport eller Eftergivelse paategnet en Skylderklæring . 240—242, Indsættelse paa Sparekassebog . 242—244, Livsforsikring til en bestemt Person, Forsikringsaftalelov 15. April 1930 § 104 . 244—251; Gave eller gensidigt bebyrdende Kontrakt . 251—255; II. Retsvirkninger i Henhold til § 30 . 255—257).	
§ 22. Tredje Kapitel. <i>Fortabelse og Opgivelse af Arveadkomst</i> 257—269	
(A. <i>Arveretsforbrydelse</i> . 257—261; Begrebet . 257—258, D. L. 5—2—74 og Straffelov 1866 § 304 . 258—259, Ikrafttrædelseslov til Straffelov 15. April 1930 § 14 . 259—261.	
B. <i>Opgivelse af Arvet</i> , renunciative og dispositive Arvepagter . 262—269; 1. ventendes Arv . 262—268, Disposition over saadan . 262—263, hvilke Afkald er gyldige . 263—265, bindende for Renunciantens Arvinger . 265, Afkaldets Betingelser . 265—267, dets Virkning . 268; 2. „falden“ Arv i uskiftet Bo, Lov 20. April 1926 § 13 . 268; Raaden over Forsikringsrettigheder, Lov 15. April 1930 § 109 . 268—269).	
§§ 23—29. Andet Afsnit. <i>Arvefaldet</i>	269—344
§ 23. <i>Arvefaldets Begreb og almindelige Betingelser</i>	269—275
(Begreb . 269, Beviset derfor . 269, Arven erhverves straks . 269—270, men kan afslaa . 270—273, Virkning . 271, Betingelserne for Afslaget . 271—273, Overtagelse af Arv . 273, Overdragelse af falden Arv . 273—274, „udskudt“ Arvefald . 274—275).	

- § 24. *Arvingernes Gældsansvar*..... 275—290
 (a. Gældsovertagelsen . 275—278, efter D. L. 276, efter Fr. 8. April 1768 . 276—277, efter Skifteloven . 277—278; b. Gældsansvarets nærmere Beskaffenhed . 278—290, om Universalsuccession . 278—279, Retsudviklingen . 279—280, gældende Ret . 280 ff., Ikke-Vedgaaelsesboer . 280—281, Vedgaaelse . 281—282, kun een Arving . 282—283, solidarisk eller pro rata Hæften . 283—287, Boets og de enkelte Arvingers Hæften . 287, jus separationis . 288—290).
- § 25. *Arvingernes indbyrdes Retsforhold* (Bodelingen)..... 291—293
 (Afgørelsens Principper . 291—293, Tvistighedens Afgørelse . 293).
- § 26. *Afkortning i Arv*..... 293—314
 (Retsgrundlaget for Afkortning: Testamente, Kollation i Henhold til Arvels §§ 10—13, Arveforskudskontrakt, almindeligt Gældsforhold . 293—296; 1. om Arvels §§ 10—13 . 296—307, gælder kun Livsarvinger . 297, Giverens Vilje og Beviset for den . 298—299, Ydelserne skal være „særskilte og betydelige“ . 300, og have et særligt Øjemed . 300—301, Tilbagelevering . 301—302, aldrig Pligt til Tilbagebetaling som Debitor . 302, hvori skal Ydelsen afkortes . 302, hvem kan give Forstrækning . 302—303, særligt ved uskiftet Bo . 303—304, Afkortning for Børnebørn . 304—305, Forstrækning til Stedbørn . 305, Forskudsberegningen . 305—307, mellem Afkom alene . 305—306, Ægtefællens Boslod og Arvelod . 306—307, Afkortning af Forstrækninger fra Stedforældre . 307, Forholdet til Kreditorerne . 307; 2. om Arveforskudskontrakter . 308—312, Begrebet . 308—309, Retsvirkningerne . 309—311, hvorledes gennemføres Afkortningen . 311—312; 3. om Arvings-Gæld . 312—314, Gæld eller Forskud . 312—313, Retsvirkningerne . 313—314, særlig om Modregning af en Arvings Ægtefælles Gæld . 314).
- § 27. *Om Forholdet, naar der er en efterlevende Ægtefælle* 315—326
 (I. Skifte straks efter Arveladerens Død . 315—322, Systemet i Skifteloven efter Ændringen ved Lov Nr. 58, 18. Marts 1925 . 315—316, a. Skiftet af den efterlevende Ægtefælles Bodel . 316—320, Ægtefællens Hæften overfor Kreditorerne . 316, Arvingerne hæfter ikke . 316—317, deres Tilbageleveringspligt . 317—318, Ægtefællens Raaden over sin Bodel og Skiftets Karakter . 318—320, b. Skiftet af førstafdødes Bodel (og Særeje), Gældsansvaret og Raadigheden derover . 320—321, c. den endelige Opgørelse og Fordeling . 321—322; II. Skifte efter en stedfunden Hensidden . 322—323; III. Ægtefællens Udløsningsret . 323—324; IV. Hensidden med Midlerne efter tinglyst Skifteekstrakt . 324—326).
- § 28. *Om Legatarer* 327—340
 (I. Historisk Udvikling . 327, Forskellen mellem Arving og Legatar, Fortolkning af testamentariske Bestemmelser . 327—331; II. nærmere om Legatarens Retsstilling . 331 ff., tinglig eller obligatorisk Ret . 332—333, Legatarens Stilling forskellig fra en Kreditors . 333—334, Stillingen paa Skifte . 334—335, Legatarer har ingen Indflydelse paa Skiftets Form og kan ikke holde privat Skifte . 335, deltager heller ikke i Skiftet . 335—336, Arvingernes Ansvar

- overfor Legatarerne . 336—337, naar kan Legatet kræves udbetalt . 337—338, kan Legataren kræve Renter og Frugter . 338, Byrder paa Legatet . 339, Legatarens Tilbageleveringspligt . 339—340, L. Nr. 130, 27. Maj 1908 § 3 . 340).
- § 29. *Om Arvs Afsætning og forbigaaede Arvingers Retsstilling* . . 340—344 (Forladt Arv . 340—344; Arv afsættes kun, naar Adkomsten er godtgjort . 340—341, særlig om Fr. 2. April 1817 §§ 1 og 2 . 341—342; forbigaaet Arvinges Retsstilling . 342—344; uaffordret Arv . 344).
- § 30. *Om Arveafgift* 344—354 (Almindelige Bemærkninger . 344—345, Afgiftslovene og Afgiftens Størrelse . 345—346, Lodden bestemmer Procenten . 346—347, L. 1922 §§ 4 og 5 om Afgift af andet end egentlig Arv (særlig Arveforskud og Forstrækninger) . 347—349, Afgift ved Fideikommiss . 349—350, Reglerne i §§ 6—9 . 350—351, Afgiftspligtens Indtræden . 351, §§ 11 og 12 . 351, Arveafgift, hvor der hensiddes i uskiftet Bo . 351, Værdiopgørelsens Tidspunkt . 352, om Arveafgift af Rente-nydelser . 352—353, Afgiftens Berigtigelse . 353—354; om Efterstempling og Stempling af Repartitioner og Udlæg paa Skifte . 354, om Boafgift . 354 Note 57).
- S. 355 ff. Realregister, Lovregister og Forkortelser.